

Asia: VN/36276/2025

Lausuntopyyntö mikroyrittäjien rahoituksesta sekä yritysten omistajan- ja sukupolvenvaihdoksista

Mikroyrittäjien rahoituksen saatavuuden parantaminen

1.

Yhtenä merkittävimpänä esteenä rahoituksen saatavuudessa on riittämätön oma pääoma ja/tai riittämättömät vakuudet sekä heikko likviditeetti. Mikroyrittäjien hankerahoituksessa omarahoitukseen tarvitaan usein rahoitusyhtiöiden lainarahoitusta, joka mikroyrittäjälle saattaa olla vaikea saada johtuen vaadittavista vakuuksista tai lainan kalleudesta. Muutamissa julkisen rahoituksen rahoitusmalleissa on saatavilla vakuusinstrumentteja, mikä on madaltanut edellä mainittua estettä. Myös pankkien luotonannon ehdot ovat kiristyneet. Ongelmat korostuvat erityisesti alkavien yritysten kohdalla sekä niiden yritysten kohdalla, joilla on ollut aiempia maksuhäiriöitä tai konkurssihistoriaa.

2.

Rahoituksen kohdentamisessa voidaan havaita kasvavan ja kansainvälisen liiketoiminnan tukemisen korostuminen. Ilman selkeitä kasvutavoitteita pienten paikallisesti tai kansallisesti toimivien yritysten rahoituksen saanti voi osoittautua haastavaksi. Pienet toiminimiyrittäjät jäävät kokonaan tiettyjen tukien ulkopuolelle. Valtiohallinnon tarjoamia rahoitusinstrumentteja yritystoiminnan aloittamiseen ei juurikaan ole (poikkeus maaseudun yritystuet Leader-rahoituksena) starttirahojenkin myönnön siirryttyä vuoden 2025 alusta lähtien työllisyysalueiden vastuulle. Maksuvaikeuksista kärsineille yrityksille rahoituksen saaminen on usein haastavaa, vaikka kasvupotentiaalia olisikin.

3.

Tieto saatavilla olevista rahoitusmalleista ja niiden hakuajoista ei saavuta mikroyrittäjiä. Rahoituspalvelut ovat yrittäjille tuntemattomia tai näyttäytyvät heille epäselvänä kokonaisuutena. Osaaminen julkisten rahoitusjärjestelmien tai palveluiden hakemiseen saattaa olla puutteellista, erityisesti aloittavilta yrittäjiltä. Yrittäjät eivät tiedon puuttuessa osaa hakea oikeaan aikaan oikeaa rahoitusta tai voivat myös kokea hakemisen liian hankalana, työteliäänä ja/tai byrokraattisena. Yrittäjien talous- ja rahoitusosaaminen saattaa myös olla heikkoa, mikä voi muodostua esteeksi rahoituksen hakemiselle tai sen myöntämiselle.

4.

Kysymys 2. Mitä kehittämis ehdotuksia Teillä on mikroyrittäjien rahoituksen saatavuuden parantamiseen, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevasta yrittäjyyden edistämisestä mikroyrittäjyyden kentässä, kuten toimintaympäristö, politiikkatoimet ja vastaava? Valtiovallan vastuulla olevilla rahoitusjärjestelmillä tarkoitetaan julkisia rahoituspalveluita ja -instrumentteja, joita valtio tarjoaa tai tukee mikroyrittäjien liiketoiminnan rahoittamiseksi. Näihin kuuluvat esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla olevan osalta ELY-keskusten yritystukimuodot, Finnveran lainat ja takaukset, Business Finlandin rahoituspalvelut.

Pyydämme konkreettisia kehittämis ehdotuksia valtiovallan vastuulla olevan osalta mikroyritysten rahoituksen saatavuuden parantamiseen perusteluineen.

1. Valtion rahoitusta tulisi vahvemmin kohdentaa myös alkavaan yritystoimintaan. Uusyrityksperustanta on yksi keskeinen keino saada Suomeen uutta potentiaalista kasvuyrittäjyyttä. Aloittavilla yrittäjillä julkisen rahoitustuen tarve korostuu - omaa rahoitusosuutta ei useinkaan ole paljon, ei myöskään yritystoiminnan synnyttämiä tuloja. Kuitenkin yritystoiminnan aloittamisen rahoitustarve investointineen ja käyttöpääomatarpeineen voi olla merkittävä. Pienetkin rahoituspanostukset alkaville yrityksille voivat toimia merkittävänä kannustimena ja rohkaisuna yrityksen perustamiseen. Yksi keino olisi luoda uusia vakuusinstrumentteja, joilla mahdollistettaisiin mikroyrittäjien omarahoituksen toteutuminen.

Rahoituksen myönnessä tulisi huomioida myös ”second chance” – näkökulma. Moni yritys/yrittäjä kärsii aiemmista maksuhäiriöistä tai aiemmasta yrityshistoriastaan, jolloin sinällään elinkelpoinen yritystoiminta voi tarpeettomasti kaatua rahoituksen puutteisiin, ja aiheuttaa näin yhteiskunnalle merkittäviä kustannuksia.

Yhtenä konkreettisenä ehdotuksena olisi tuoda Finnveran rahoitustuotteisiin takaisin pienlainat yritystoiminnan investointi- ja käyttöpääomatarpeisiin.

2. Tieto rahoituksen hakemiseen ja myönnetyn rahoituksen hallinnointiin liittyen on osin hajallaan eri toimijoiden ylläpitämällä alustoilla. Yritysneuvonta on yksi keino poistaa yrittäjien rahoitustiedon ja -osaamisen puutteisiin perustuvaa estettä rahoituksen saatavuudessa ja hyödyntämisessä. Yksi keskeisimmistä esteistä rahoituksen saatavuudessa ja sen hyödyntämisessä on yrittäjien rajallinen tietämys erilaisista rahoitusmahdollisuuksista. Yrittäjät voivat myös kokea rahoitusjärjestelmän sekavana, hakemisen vaikeana ja työläänä. Asiantunteva yritysneuvonta on keskeinen, kustannustehokas ja yrittäjäystävällinen keino taklata näitä esteitä. Jo olemassa olevien, matalan kynnyksen yritysneuvontapalveluiden, joita on tarjolla sekä keskitettyinä valtakunnallisina neuvontapalveluina että alueellisina palveluina, hyödynnettävyyttä ja saavutettavuutta tulisi

edelleen kehittää. Tämän lisäksi on tärkeä kehittää digitalisaatiota ja tekoälyratkaisuja (esim. chatbotit ja virtuaalineuvojat) yrittäjien tiedonhaun sekä rahoitushakemusten laadinnan helpottamiseksi.

Yritysten sukupolven- ja omistajanvaihdokset liiketoiminnan jatkumisen turvaamiseksi

1.

Kohtaannon ongelmat: potentiaalisten ostaja/jatkajakandidaattien ja myyjien oikea-aikainen kohtaaminen. Omistajan- ja sukupolvenvaihdoshankkeet alueellisia. Kun hanke rajautuu maantieteellisesti ja ajallisesti, vastaa se vain osittain tarpeisiin.

2.

Jatkajien kohtaamat rahoitushaasteet

3.

Liian myöhäinen tai pintapuolinen sukupolven/omistajanvaihdoksen suunnittelu / valmistelu

4.

Omistajanvaihdostilanteisiin liittyvän erityisosaamisen puute/katve-alueet yritysneuvontapalveluissa.

5.

-

Kysymys 4. Mitä kehittämistarpeita on yritysten sukupolvenvaihdosten edistämisessä liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevista toimista?Pyydämme konkreettisia kehittämisehdotuksia *sukupolvenvaihdosten* edistämiseen perusteluineen eri sisältöalueilta, kuten yritysrahoitus, yrityspalvelut, sääntely, verotus, yrittäjyyskasvatus, yrittäjyyskulttuuri jne.

Rahoitus omistajanvaihdoksiin.Tällä hetkellä Leader-ryhmät rahoittavat omistajanvaihdossuunnittelua rahoituskelpoisella alueella. Tämän laajentaminen valtakunnalliseksi omistajanvaihdostilanteessa.

Osaamisen kehittäminen omistajanvaihdoksista kansallisten ja alueellisten yrityspalveluita tarjoavien neuvontapalveluiden keskuudessa, jotta tieto sukupolven/omistajanvaihdostilanteisiin valmistautumisen tarpeellisuudesta sekä vaadittavista toimenpiteistä saavuttaisi yrittäjät mahdollisimman aikaisessa vaiheessa

Kysymys 5. Mitä kehittämistarpeita on yritysten yrityskaupalla tehtävien omistajanvaihdosten edistämisessä liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevista toimista?Pyydämme konkreettisia kehittämisehdotuksia *yrityskaupalla tehtävien omistajanvaihdosten* edistämiseen perusteluineen eri sisältöalueilta, kuten yritysrahoitus, yrityspalvelut, sääntely, verotus, yrittäjyyskasvatus, yrittäjyyskulttuuri jne.

1. Erilaisten omistajanvaihdospalveluiden yhteistyömallien kehittäminen, yli maakuntarajojen kuin myös yksityisten ja julkisten palveluiden kesken
2. Rahoitus omistajanvaihdoksiin: nyt Leader-ryhmät rahoittavat omistajanvaihdossuunnittelua rahoituskelpoisella alueella. Tämän laajentaminen valtakunnalliseksi sukupolvenvaihdostilanteessa.
3. Osaamisen kehittäminen omistajanvaihdoksista kansallisten ja alueellisten yrityspalveluita tarjoavien neuvontapalveluiden keskuudessa, jotta neuvonnassa vahvemmin tuotaisiin esille toisaalta omistajanvaihdoksen mahdollisuutta vaihtoehtona oman yrityksen perustamiselle sekä toisaalta tuotaisiin riittävän aikaisessa vaiheessa yrittäjien tietoisuuteen sukupolven/omistajanvaihdostilanteisiin valmistautumisen tarpeellisuus sekä sen valmistautumisen toimenpiteet ja palvelut.

Heikkilä Heikki
KEHA-keskus

Erma Raisa
KEHA-keskus